ותנא קמא מאי שנא החליטה. תימה לר"י מאי קבעי מינה נימא דמר סבר עילאה גבר ומר סבר תתאה גבר ותירץ ר"י דקפסיק ותני אע"ג דליתא ביה אלא שיעור חלה מלומלס ולהכי קבעי מ"ש דבין עילאה גבר ובין תתאה גבר לא אפשר שלא יתבטל מעט ממנו וחסר ליה משיעוריה:

אמר לך רבי יוחנן תנאי היא דתניא. לא אילטריך לאשכוחי תנאי אלא לגיסא דאמרי לה זה וזה לפטור אבל לגיסא דזה וזה לחייב איכא תנאי בהך ברייתא גופא דע"כ הא דמחייבא היינו באילפס דאי בתנור אבל באילפס פטור א"כ ר' שמעאל ברבי יוסי היינו חכמים: **דכולי** עלמא מעשה אילפס פטורים. פסק ר"מ כר"ל מדקאמר דכולי עלמא מעשה אילפס פטורין ועוד דיתיב רבה ורב יוסף אחוריה דר' זירא אליבא דר"ל מיירי ולר"י גרלה דכר' יוחנן קיי"ל מדלא תשיב לה בהחולן (יבמות לו:) בהדי ג' דהלכה כריש לקיש לגבי רבי יוחנן ואומר ר"י דעל ידי משקה מודה ר' יוחנן דמעשה אילפס פטור' ואין מבדך עליו המוציא כדמוכח בירושלמי דמסכת חלה בפרק קמא דחלה אמר ר' יוחנן כל שהאור מהלך תחתיו חייב בחלה ומברכין עליו המוציא ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ריש לקיש אמר אינו חייב בחלה ואין מברכין עליו המוציא ואין אדם יוצא בו ידי חובתו בפסח ואמר ר' יוחנן ובלבד שיהא על ידי משקין ואומר רבינו חס דדווקא בבלילתו רכה פליגי דר' יוחנן סבר אפייתו באילפס עושהו לחם וחייב בחלה ור"ל סבר אין עושהו לחם ופטור אבל בלילתו עבה כולי עלמא מודו דחייב בחלה אפי' על ידי משקה דהא חיוב חלה הוי משעת גלגול כדמוכח בכמה דוכתי וכן משמע במס' חלה (פ"א מ"ה) דתנן עיסה שהחלתה וסופה סופגנין פטורה מן החלה תחלתה סופגנין וסופה עיסה תחלתה עיסה וסופה סופגנין חייבת בחלה וגרלה לרבינו חס דהכי נמי מברכין עליו המוציא ומביא ראיה ממנחות (דף עה:) ומכילד מברכין (ברכות לז:) דאמר היה עומד ומקריב מנחה בירושלים אומר שהחייבו נטלו לאוכלו אומר המוציא וקפסיק ותני כל המנחות אפי' מנחת מחבת ומרחשת אע"פ שמטוגנת בשמן ואין סברא לחלק בין מיס לשמן א"כ על לפגלול" ופגיטלט" אומר בורא מיני מזונות ועל גלטון" וירבל" מברך המוציא ועל אופלטוק" גרלה שאין מברך המוציא אף על פי שעושין אותו בלא משקה דאין עליהם תוריתא דנהמא תדע שהרי אין מפרישין ממנו חלה אפילו יש הרבה בסל אחד כשיעור חלה אע"פ שהסל מלרפן לחלה ואע"ג דטריתא אמרינן בכילד מברכין (שם) דחייב בחלה ומברכין עליו בורא מיני מזונות ההוא כדמפרש התם דגובלא בעלמא הוא ואינו סועד הלב ורבינו חס היה אומר דאף על גרימזל" אין מברך המוציא דאית בהו תוריתא דנהמא אף על גב דמסתמא חייב בחלה: **לחם** שאין אפוי בתנור אחד. ואם תאמר מנלן לחלק בין בלילה רכה ובין בלילה קשה והלא אינו תלוי לר' יהודה אלא באפוי בתנור אחד ואומר רבינו חס דהכי פירושו לר' יהודה לחם האפוי בתנור וכו' לחם שרגילין לאפות בתנור היינו בלילתו קשה: **הדביק** מבפנים והרתיח מבחוץ מהו. לפ"ה דמפרש דמיירי באילפס תימה אם כן במאי סבר רבה דפליגי רבי יוחנן וריש לקיש ע"כ בהדביק מבפנים אם כן מאי מיבעיא ליה לרב יוסף בהר הכי הדביקה מבפנים ואבוקה כנגדו מהו וגרלה לר"י דהכא בהדביק בתנור מיירי ומיבעיא ליה כיון דתנור הוא לא תשיב מעשה אילפס אי דילמא לא שאל ורב יוסף מיבעיא כשהדביק בתנור ולא הסיקו אלא מתבטל מהיסק שכנגדו וכן פירש רבינו חננאל: אחיה

אחד מכל קרבן. תרומה לה' לכהן הזורק וגו' ארבעת מינין היו בה של עשר עשר חלות ומכל מין ומין טהן אחד לכהן והשאר לבעלים וכתיב אחד שלא יתן לו פרוסה: **המעיסה**. החליטה: **פוטרין**. מן החלה: **מוגלשין**. רותחין: **ותנא קמא כו'**. בריישא תורה אור מהדר גמרא לפירושא דברייתא דלא תהוי משבשתא **והדר** מסיים מילתיה דתנא יב:) דמותיב תיובתא מינה לרבי יוחנן: **למחלוקת בזו**. כלומר המחייב בזו מחייב בזו והפוטר בזו פוטר בזו וריש"א דמפיך פלוגתייהו לאו תדא תנא אמרינהו וקשיין אהדדי ומי שאנה זו לא שנה זו **הלי תנא** לית לי' דמחומרי בית שמאי ומקולי בית הלל היא ותנא חליטה הוא הדין למעיסה **והלי** לית ליה דמקולי בית שמאי וחומרי בית הלל היא ותנא המעיסה' והוא הדין לחליטה: **מברא**. קשין אהדדי: **אלא קמא סבר מעשה אילפס חייבין**. והכי קאמר יכול תהא המעיסה והחליטה חייבין בחלה ת"ל לחם לאו לחם ניהו דקודם ליסתן מבושלין ברוחחין הן אבל מעשה אילפס שלא נאפו אלא על האור קרוביו הן למעשה תנור ולחם ניהו וחייב ואפי' הדביק ולבסוף הרתיח ואמר ליה ר' יהודה מעשה אילפס נמי פטורין דאין לחם אלא האפוי בתנור: **שחזר ואפאן בתנור**. למעשה אילפס והכי קאמר תנא קמא ת"ל לחם ולא לחם' ניהו דמבושלים במים הן והוא הדין לדבריהם נמי שהדביק ולבסוף הרתיח נמי לאו לחם ניהו אבל חזר ואפאו בתנור לחם קרינא ביה: **ור' יהודה סבר**. אפוי בתנור אחד' בעינן ולא בשני תנורים כגון אילפס ותנור: **הדביק מבפנים**. הלחם באילפס: **והרתיח מבחוץ**. שנתנה על האור כמו שאנו עושים: **מהו**. מי הוי לחם: **אי ניחו**. אלו הן מעשה אילפס שנחלקו בו חכמים ר' יוחנן וריש לקיש: **ואבוקה כנגדו**. מלמעלה וחוט האש לוהט באילפס וממהר אפייתו מהו מי הוי כעין תנור או לא: **רוב עניים עושין**. כל מעשה אילפס כן שאין להם עצים ובכך הוא ממהר לאפות: **לדברי רבי מאיר**. דאמר בפרק שני דקדושין (דף נד:) מעשר ממון גבוה הוא פטורה מן החלה כדמפרש "דעריסותיכם" כתיב ולא של גבוה: ומלה

אחד מכל קרבן - אחד = שלא יטול פרוס והבא כמאן דפריסא דמיא, קמ"ל שחייב

המעיסה: בית שמאי פוטרין וב"ה מחייבין, החליטה: בית שמאי מחייבין ובית הלל פוטרין, איזהו המעיסה ואיזהו החליטה המעיסה: קמח שעל גבי מוגלשין החליטה: מוגלשין שעל גבי קמח, ר' ישמעאל ב"ר יוסי אומר משום אביו זה וזה לפטור ואמרי לה: זה וזה לחייב, וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה: עשאן באילפס פטור, בתנור חייב. תנא קמא מאי שנא המעיסה ומאי שנא חליטה? אמר רב יהודה אמר שמואל וכן א"ר יהודה* ואיתימא ר' יהושע בן לוי כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו *ותברא מי ששנה זו לא שנה זו? קתני מיהת וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה שעשאן באילפס פטור, בתנור חייב תיובתא דר' יוחנן? אמר לך ר' יוחנן תנאי היא דתניא יכול יהא מעיסה וחלוטה חייבין בחלה? ת"ל "לחם" ר' יהודה אומר אין לחם אלא האפוי בתנור ר' יהודה היינו תנא קמא-אלא לאו מעשה אילפס איכא בינייהו תנא קמא סבר מעשה אילפס חייבין ור' יהודה סבר מעשה אילפס פטורין, לא, דכולי עלמא מעשה אילפס פטורין והכא כגון שחזר ואפאו בתנור קא מיפלגי דתנא קמא סבר כיון שחזר ואפאו בתנור 'לחם' קרינן ביה ור' יהודה סבר אין 'לחם' אלא האפוי-בתנור-מעיקרא וכיון דמעיקרא לאו בתנור אפייה לאו 'לחם' הוא, אמר רבא מאי טעמא דר' יהודה? דכתיב ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד: לחם האפוי בתנור אחד קרוי "לחם", ושאין אפוי בתנור אחד אין קרוי "לחם", יתיב רבה ורב יוסף אחוריה דרבי זירא ויתיב ר' זירא קמיה דעולא, אמר ליה רבה לר' זירא בעי מיניה מעולא הדביק מבפנים והרתיח מבחוץ מהו? אמר ליה מאי אימא ליה דאי אמינא ליה אמר לך הי ניחו מעשה אילפס, א"ל רב יוסף לרבי זירא בעו מיניה מעולא הדביק מבפנים ואבוקה כנגדו מהו? אמר ליה מאי אימא ליה דאי אמינא ליה אמר לי רוב עניים עושין כן אמר רב אסי *עיסה של מעשר שני לדברי ר' מאיר פטורה מן החלה לדברי חכמים חייבת בחלה,

מצות

לדברי חכמים. [מנחות עז: נדרים יב:] חלה פ"ח[מ"ז] [עדיות פ"ה מ"ב]

[מלות הסוגריים כדי לקיים איך לקרוא. המרק הסוגריים בסוגר מלות הרש"ש (פס"ה לסוגריים ע"ז. רש"י דף ותיבו"ל ר"ל ר' יוחנן] קיאא)

[עי' תוס' כתובות עה: ד"ה מבכרת]

מבפנים. שאלות הרבינו חננאל בדיבור מות עולה בעין משפט אילפס ותיבה חלה

גוטיאל מבנה
א) ציסה
ב) מבפ
ג) אותרין
על מעשר שני - מה' תנאים מה דינם

רבינו חננאל
תורה: ת"ש המעיסה שהיא קמח על גבי מוגלשים [פי' מוגלשים] מים רותחים בית שמאי פוטרים וב"ה מחייבים החליטה שהיא מוגלשים על גבי הקמח ב"ש מחייבים ב"ה פוטרים ר' ישמעאל אומר משום אביו כו' קתני מיהת וחכמים אומרים בין מעיסה בין החליטה עשאן באילפס פטורים בתנור חייבים קשיא לר' יוחנן אמר לך ר' יוחנן תנאי היא וכך סידורא במסקנא המעיסה ב"ש פוטרים וב"ה מחייבים והוא הדין לחליטה ותנא אחר שונה החליטה ב"ש מחייבים וב"ה פוטרים ווהו מי' תברא מי ששנה זו לא שנה זו אלא תרי תנאי וכל חד מינייהו רישא וסיפא חדא קתני לה ופשוטה היא ודחי' לא כולי עלמא מעשה אילפס פטורה והכא בשחזר ועשאן בתנור ת"ק סבר כיון שחזר ואפאו בתנור לחם קרינא ביה ור' יהודה סבר אין לחם אלא האפוי בתנור בלבר מעיקרא: אמר רבא מאי טעמיה דר' עקיבא כו' ואסיקנא הדביק מבפנים והרתיח מבחוץ היינו מעשה אילפס הדביק מבפנים ואבוקה כנגדו רוב עניים עושין כן: אמר ר' אזי עיסה של מעשר שני לדברי ר' מאיר פטורה מן החלה לדברי ר' יהודה חייבת בחלה